

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

116.006874

- 3 JUNI 2016

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de Raad van de gemeente Koggenland
T.a.v. mevrouw P. Tromp, griffier
Postbus 21
1633 ZG AVENHORN

Haarlem, 9 mei 2016

Reg.nr.: 103020/314/361/6426
Betreft: Accountantsrapport 2015 gemeente Koggenland

Geachte leden van de Raad,

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2015 van uw gemeente, presenteren wij u hierbij de resultaten van onze controle.

De hierin opgenomen bevindingen en aanbevelingen hebben wij reeds ambtelijk in concept besproken.

De jaarrekeningcontrole is bij uw gemeente op een prettige en in een constructieve samenwerking verlopen. Wij hebben van het management en medewerkers een goede medewerking en alle benodigde informatie ontvangen. Onze dank hiervoor.

Wij zijn gaarne bereid tot het verstrekken van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: accountantsrapport 2015 gemeente Koggenland

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2015

GEMEENTE KOGGENLAND

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1.	INLEIDING	1
1.1	Algemeen.....	1
1.2	Oordeel sociaal domein 2015	1
1.3	Controleaanpak	2
1.4	Samenvatting bevindingen	2
2.	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES	3
2.1	Controleplan en -protocol	3
2.2	Notitie rechtmatigheid sociaal domein.....	3
2.3	Risicoanalyse.....	3
2.4	Controletoleranties.....	4
3.	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE ..5	
3.1	De ontwikkeling van de verbijzonderde interne controle	5
3.2	Uitvoering verbijzonderde interne controles 2015	5
3.3	Samenvatting bevindingen interne controles.....	6
4.	SOCIAAL DOMEIN.....	8
4.1	Inleiding.....	8
4.2	Interim controle	8
4.3	Resterende fouten en onzekerheden	8
4.3.1	<i>De WSW</i>	8
4.3.2	<i>De Buig en de BBZ</i>	9
4.3.3	<i>Wmo</i>	9
4.3.4	<i>Jeugdzorg</i>	10
4.3.5	<i>Persoonsgebonden budgetten</i>	10
4.4	Oordeelsvorming sociaal domein	11
5.	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE.....	12
5.1	Algemeen.....	12
5.2	Begrotingsrechtmatigheid	12
5.3	Administratievoering	12
5.4.	De jaarrekening en de BBV	12
5.5	Programmarekening van baten en lasten.....	13
5.6	Balans en financiële positie	13
5.7	Grondexploitaties en paragraaf grondbeleid	14
5.7.1	<i>Invloed BBV-regelgeving</i>	14
5.7.2	<i>Ontwikkeling nog niet in exploitatie genomen gronden</i>	15
5.7.3	Actualisatie en afgesloten grondexploitaties	15
5.7.4	<i>Reserve grondbedrijf</i>	16
5.7.5	<i>Samenvatting aandachtspunten grondexploitaties</i>	16
5.8	Voorzieningen	16
5.8.1	<i>Onderhoudsvoorzieningen</i>	16
5.8.2	<i>Voorziening riool</i>	17

6.	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	18
6.1	Algemeen.....	18
6.2	Rapport van bevindingen.....	18
7.	OVERIGE BEVINDINGEN.....	19
7.1	Automatisering en betrouwbaarheid gegevensverwerking.....	19
7.2	Samenwerking in DeSom	19
7.3	Assessment DigiD 2015	19
7.4	Wet Normering Topinkomens (WNT)	19
7.5	Fraude.....	20
7.6	Stand van zaken vennootschapsbelasting	20
8.	CONCLUSIE.....	21
8.1	Geconstateerde fouten en onzekerheden	21
8.2	Samenvatting bevindingen in dit rapport	21
8.3	Controleverklaring.....	22
	Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage.....	23

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

Aan de Raad van de gemeente Koggenland
T.a.v. mevrouw P. Tromp, griffier
Postbus 21
1633 ZG AVENHORN

Haarlem, 8 mei 2016

Reg.nr. : 103020/314/361/6426
Betreft : Accountantsrapport 2015 gemeente Koggenland

Geachte leden van de Raad,

Wij hebben de jaarrekening 2015 van de gemeente Koggenland gecontroleerd. In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer.

1. INLEIDING

1.1 Algemeen

Met uw brief van 3 september 2015 en het raadsbesluit van 3 december 2012 heeft u ons de opdracht gegeven tot accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente Koggenland. In dit rapport kijken wij naast de verschillende aspecten van de invoering van het sociaal domein, maar ook naar de overige ontwikkelingen op het gebied van financieel administratief beheer.

1.2 Oordeel sociaal domein 2015

Gelet op de grote onzekerheden binnen het sociaal domein hebben wij onze bevindingen met betrekking tot de stand van zaken in het sociaal domein bij de afronding van de controle in de vorm van een 'interne controlenotitie' vastgelegd. Deze interne notitie inzake het sociaal domein hebben wij op 28 april 2016 aan Financiën voorgelegd. De notitie betreft de stand van zaken op 28 april jl. ter afsluiting van de controle van de jaarrekening 2015. Financiën heeft aangegeven zich grotendeels te kunnen vinden in onze interne notitie.

De interne notitie gaat in op de algemene stand van zaken met betrekking tot de verantwoording en controle van bestedingen in het sociaal domein en meer specifiek voor de nieuwe taken Wmo-begeleiding en Jeugdzorg (inclusief de persoonsgebonden budgetten). Wij hebben voor de notitie tevens de gezamenlijke brief van de VNG en de NBA (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) van 12 april 2016 betrokken. In deze brief wordt aangegeven dat de afweging om de afronding van de controle al dan niet uit te stellen 'lokaal maatwerk' is tussen de gemeente en de accountant. Uw college heeft hieraan gevolg gegeven met het collegebesluit van 8 maart 2016 en besloten om de planning van de jaarrekening 2015 niet aan te passen. Uw raad is middels de

raadsbrief van week 10 geïnformeerd over de mogelijkheid van een niet goedkeurende controleverklaring als gevolg van het transitiejaar Sociaal Domein.

Op basis van de controlebevindingen, de interne notitie en het collegebesluit (om het controleproces niet langer uit te stellen) komen wij tot een materiële onzekerheid ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid in de jaarrekening. De onzekerheid leidt tot een beperking in het oordeel van de controleverklaring. Natuurlijk geven wij in dit rapport op ons oordeel rondom het sociaal domein een uitgebreide toelichting.

1.3 Controleaanpak

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen, namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle en de interim-controle. In hoofdstuk 4 gaan wij specifiek in op het sociaal domein. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Daarna zullen de bevindingen in het kader van de SiSa (Single information Single audit) aan de orde worden gesteld. Na de overige bevindingen en actualiteiten sluiten wij het rapport af met de conclusies.

1.4 Samenvatting bevindingen

In deze paragraaf geven wij onze belangrijkste conclusies naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controle van de jaarrekening 2015 weer. In onderstaande tabel hebben wij de in deze rapportage opgenomen aanbevelingen, bevindingen als volgt samengevat:

par.	Onderwerp	Oordeel	aanbeveling / toelichting
8.1	Getrouwheid	Met beperking	Zie ook controleverklaring.
8.1	Rechtmatigheid	Met beperking	Zie ook controleverklaring.
6.	SiSa-verantwoording	Geen overschrijding	Gegevens zijn deugdelijk tot stand gekomen.
5.4	Naleving BBV	Op alle materiële punten nageleefd	Aandacht geven aan de wijzigingen in het BBV voor 2016 e.v.
3.2	Verbijzonderde interne controles	Voldoende	Uitvoering is niet geheel conform het intern controleplan 2015. Aandachtspunt voor 2016.
3.3	Opvolging aanbevelingen managementletter	Pragmatisch aanpak	Aanbevelingen zijn door college praktisch opgepakt.
5.2	Begrotingsrechtmatigheid	Geen overschrijding tolerantie	Geen programmaoverschrijding van de lasten, geen begrotingsonrechtmatigheid.
4.3.3 4.3.4	Sociaal domein – Wmo en Jeugdzorg	Continue aandacht	Aandacht versterking interne beheersing processen inzake Wmo en Jeugdzorg.

2. CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en -programma's, dit zowel ten aanzien van getrouwheids- als rechtmatigheidsaspecten. Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle met name op de jaarrekeningposten en de SiSa bijlage en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2015 is vastgelegd in het 'Controleprotocol jaarrekening 2015', met het daarbij behorend normenkader en het controleschema voor de verbijzonderde interne controles 2015-2017. Het controleplan is op 28 mei 2015 door uw college vastgesteld. Deze documenten zijn uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de jaarrekening 2015. Het normenkader hoeft niet elk jaar te worden bijgesteld, wel is een periodieke beoordeling of het kader nog voldoende actueel is relevant. In het controleplan 2015 van de gemeente Koggenland zijn de veranderingen in de gemeentelijke verordeningen en regelingen naar aanleiding van de invoering van het sociaal domein per 1 januari 2015 zichtbaar opgenomen.

2.2 Notitie rechtmatigheid sociaal domein

Voor het sociaal domein is het jaar 2015 beschouwd als een transitie- c.q. overgangsjaar. Concreet betekende dit onder meer dat uw college op 5 november 2015 de notitie Rechtmatigheidsvereisten Wmo 2015 en Jeugdzorg heeft vastgesteld. Met deze notitie is beoogd dat bij de dienstverleningsovereenkomsten met de zorgleveranciers het mogelijk werd de contractuele bepalingen ruimer te interpreteren. Overigens blijft het uitgangspunt dat de gemeente te allen tijde een beschikking en/of formele toewijzing zal verstrekken en dat moet worden vastgesteld dat facturen juist zijn en dat de in rekening gebrachte prestaties zijn geleverd. Ons is verzocht om de notitie bij het accountantsonderzoek te betrekken.

2.3 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening.

2.4 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (in % lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (in % lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

Op basis van de jaarrekening 2015 van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van afgerond € 0,57 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 1,7 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Een rapporteringstolerantie is niet nader vastgesteld. Significante verschillen worden altijd aan uw raad gemeld. Indien er fouten en onzekerheden voor onze oordeelsvorming relevant zijn, herhalen wij deze in het laatste hoofdstuk van dit rapport bij de conclusies.

3. UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 De ontwikkeling van de verbijzonderde interne controle

De basis voor de interne controle is het Interne controleplan 2015 e.v. van de gemeente Koggenland. Wij hebben kennis genomen van het controleplan en vastgesteld dat alle kernprocessen met een materieel financieel belang hierin (roulerend) zijn opgenomen. Het intern controleplan is in lijn met voorgaande jaren en geeft inzicht in de activiteiten en voorwaarden (op hoofdlijnen) die nodig zijn ter uitvoering van deze interne audits. Om deze taak adequaat uit te voeren is er een planning gemaakt en zijn voorwaarden gesteld. Deze planning en voorwaarden ('controleschema') zijn bepaald mede op basis van ervaringen en bevindingen uit het verleden.

Naar ons oordeel is het controleplan 2015 voldoende kwalitatief.

3.2 Uitvoering verbijzonderde interne controles 2015

Bij de interim-controle in het najaar hebben wij geconstateerd dat de verbijzonderde interne controles (VIC) voor een groot deel nog niet was uitgevoerd. Alleen een deel van de aanbestedingen waren gereed, de salaris- en subsidiecontroles waren in bewerking. Bij de eindejaarscontrole hebben wij geconstateerd dat de VIC-werkzaamheden in lijn met het controleschema 2015-2017 zijn uitgevoerd, maar dat wij hierbij de volgende kanttekeningen plaatsen bij de verbijzonderde interne controles:

- Wij hebben voorgaand jaar verwoord dat de interne controle bij voorkeur onder onafhankelijk regime wordt uitgevoerd; hetgeen bij kleinere organisaties vaak moeilijk realiseerbaar is. Maar wij hebben begrepen dat er plannen zijn om de functie van (concern)controller in te vullen en de VIC onder zijn regime te laten uitvoeren. Hieraan is overigens nog geen gevolg gegeven.
- Interne controle ondersteunt in principe de leiding van een organisatie bij de beheersing van processen. Daarom is het raadzaam ook het MT te betrekken bij de opzet en invulling van het IC-plan: met name bij de keuze van te beoordelen (deel)processen en aard/diepgang van activiteiten. Bijzondere aspecten, risico's en veranderingen in processen zijn het management eerder bekend dan bij de VIC-medewerkers. De insteek van de VIC wordt daardoor meer risico-gericht en de scope wordt daardoor breder dan de financiële kernprocessen.
- Neem in de opzet expliciet mee dat bevindingen (bijna) direct worden teruggekoppeld naar de vak-afdelingen en daar waar nodig leiden tot aanpassing van de processen. En neem in de VIC op dat voortgangsbewaking op gesignaleerde bevindingen steeds terugkomt.
- Het aantal deelwaarnemingen in de VIC 2015 is naar ons oordeel enigszins beperkt in relatie tot de totale omvang van de in het controleplan genoemde processen. Gezien de specifieke risico's bij de 'nieuwe' processen in het sociaal domein hebben wij geadviseerd het aantal deelwaarnemingen voor het volgende boekjaar van voldoende omvang te laten zijn om intern een afgevoegen oordeel te kunnen vormen over deze processen.
- Er is over 2015 nog geen (eind)verslag gemaakt van de VIC met conclusies en/of actiepunten voor het college en de organisatie (inclusief attentiepunten voor het volgend jaar). In verband met de bevindingen in het sociaal domein is dit verslag nog niet beschikbaar.

Wij hebben uw college geadviseerd om bovenstaande aandachtspunten bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controles 2016 te betrekken.

3.3 Samenvatting bevindingen interne controles

Conform onze opdrachtbevestiging hebben wij alle relevante gedetailleerde controlebevindingen na afronding van onze interim-controle gerapporteerd in onze managementletter van 5 januari 2016. De interim-controle is vooral gericht op de kwaliteit van de interne beheersing, inclusief het rechtmatigheidsbeheer, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening. Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen inzake de interne controles hebben wij, samen met de voortgang/opvolging ervan, in de onderstaande tabel op hoofdlijnen weergegeven. In deze tabel zijn tevens de bevindingen uit de verbijzonderde interne controle inbegrepen.

Nr.	Aanbeveling	Status/advies ultimo april 2016
1.	Inkoop is decentraal georganiseerd. Afdelingshoofden zijn geautoriseerd voor de selectie van leveranciers. In het actuele beleid is geen rol weggelegd voor een inkoopadviseur t.b.v. aanbestedingen, contractering etc.	Op basis van advies van een extern bureau heeft het college op 2 juli 2015 besloten om een beperkte adviesfunctie in te richten voor inkoop en aanbesteding t.b.v. ondersteuning van budgethouders bij beleidsmatige en operationele vraagstukken.
2.	In de aanbestedingsdossiers wordt telkens EMVI (economisch meest voordelige inschrijving) gehanteerd, terwijl het gunningscriterium laagste prijs blijkt uit de overgelegde dossiers. Laagste prijs dient volgens de aanbestedingsregels te worden gemotiveerd ('pas toe of leg uit').	Vak-afdeling instrueren en proces hierop laten aanpassen; bij voorkeur regelen in afstemming met de KOM-gemeenten (zie ook punt hiervoor).
3.	Bij het proces salarissen geadviseerd om de controle op de salarismutaties in functiescheiding zichtbaar te maken.	Inmiddels is per 1 april 2016 het salarisverwerkingsproces grotendeels gedigitaliseerd als gevolg van de samenwerking in KOM-verband. Dit heeft invloed op de inrichting en werking van de administratieve organisatie m.b.t. de salarissen. Advies om dit proces te actualiseren en zorg te laten dragen voor een voldoende borging van de interne beheersmaatregelen.
4.	Bij de subsidies hebben wij geconstateerd dat de algemene subsidieverordening niet geheel wordt nageleefd. Dit betreft de overschrijding van termijnen. In een twee gevallen is bij een verleende subsidie hoger dan € 25.000,- geen controleverklaring maar een samenstelverklaring bij de jaarrekening 2014 van de instelling afgegeven.	Termijnoverschrijdingen hebben geen directe invloed op het oordeel rechtmatigheid. Ten aanzien van verklaring bij de jaarrekening merken wij op dat in de Algemene subsidieverordening van de gemeente Koggenland wordt verwezen naar art. 4:78 Awb, waarbij een accountant een verklaring omtrent getrouwheid dient te verstrekken. In formele zin wordt hieraan niet (geheel) voldaan. Overigens geeft de Awb de gemeente de mogelijkheid om bij de subsidieverlening af te wijken deze bepaling. Advies om de subsidieverordening op dit aspect nader te laten beoordelen. Wij hebben in totaal een bedrag van € 0,2 miljoen als rechtmatigheidsfout meegewogen.
5.	Vanwege de overdracht van nieuwe cliënten (AWBZ, Jeugdzorg) aandacht voor de dossiervorming.	Is continue aandachtspunt.
6.	Belang voor contractenbeheer neemt toe, mede van-	Contracten zijn opgenomen in Corsa, de

	wege de taken in het sociaal domein, inclusief de versterking van de ICT systemen.	verdere uitwerking van het contractenbeheer moet nog plaatsvinden.
7.	Uitzoeken van de post openstaande debiteuren sociale zaken (BUIG) in verband met de overdracht van werkzaamheden aan de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland.	Zie paragraaf 4.3.2 van dit rapport.
8.	Ontwikkel beleid verbonden partijen en uitwerking in samenwerkingsverbanden.	Voor zover ons bekend nog geen nadere uitwerking gegeven.

4. SOCIAAL DOMEIN

4.1 Inleiding

Per 1 januari 2015 zijn de taken van de gemeente binnen het sociaal domein (decentralisatie AWBZ-begeleiding, Jeugdzorg en Participatiewet) uitgebreid. Uw gemeente werd verantwoordelijk voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning, en dat raakt alle leefgebieden van de inwoners: zorg, welzijn, schuldhulpverlening, werk, onderwijs, opvoedingsondersteuning en inkomensondersteuning. Vanwege de specifieke aspecten gaan wij in deze paragraaf apart in op het sociaal domein.

4.2 Interim controle

Tijdens onze interim-controle hebben wij geconstateerd dat er de praktische problemen zijn rondom de invoering van het sociaal domein. Deze problemen deden zich ook nog de afgelopen maanden voor. In onze managementletter 2015 hebben wij hierover aan het college gerapporteerd. Onze conclusie toen was:

‘Wij zien dat er op dit moment nog veel onzekerheden zijn rondom de inkomsten en met name de uitgaven in het sociaal domein. Net als andere gemeenten heeft de nadruk bij uw gemeente primair gelegen op het verstrekken van zorg aan (nieuwe) cliënten, het maken van afspraken en het inregelen van nieuwe applicaties en systemen. Interne beheersing, verantwoording en controle is hierbij deels achterbleven, mede veroorzaakt door problemen bij de gegevensoverdracht, de SVB en zorginstellingen die administratief nog niet zijn ingesteld op de regels en nieuwe voorwaarden van de gemeenten. Wij verwachten op basis van de huidige stand van zaken dat de beoordeling van de rechtmatigheid van de bestedingen inzake Jeugdzorg/Wmo (nieuw) en mogelijk de bepaling van de volledigheid van verplichtingen per 31 december in het kader van de jaarrekening 2015 onzekerheden met zich meebrengen’.

Wel heeft uw college maatregelen getroffen. De notitie rechtmatigheidsvereisten Wmo 2015 en Jeugdzorg stelt diverse bepalingen uit de overeenkomsten met de zorgaanbieders voor 2015 buiten werking en vormt in beginsel een versoepeling. Volledigheidshalve merken wij op dat de versoepeling zich richt tot de oordeelsvorming rechtmatigheid en niet tot de interne organisatie: de overeenkomsten met de zorgleveranciers blijven dan ook gewoon in stand. Wij gaan in dit rapport verder in op de stand van zaken op dit moment (ultimo april 2016).

4.3 Resterende fouten en onzekerheden

Zoals al aangekondigd in de managementletter 2015 blijkt dat bij de afronding van onze controle, een aantal fouten en onzekerheden resteren. Deze behandelen wij hieronder per onderdeel c.q. regeling van het sociaal domein.

4.3.1 De WSW

De WSW-uitgaven 2015 zijn in voldoende mate afgedekt. Alhoewel de WSW is opgegaan in de participatiewet, verzorgt met name de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland de beschermde arbeidsplaatsen. En van deze uitvoerder is een goedkeurende controleverklaring ontvangen bij de jaarverantwoording.

Er zijn geen (resterende) fouten en onzekerheden.

4.3.2 De Buig en de BBZ

Uitgaven en inkomsten rondom de BUIG (bijstandsuitkeringen, loaw en laoz) en de BBZ tot en met 2014 door de gemeente Koggenland zelf uitgevoerd. In 2015 heeft de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland de uitvoering overgenomen. WerkSaam Westfriesland heeft een jaarrekening 2015, met een SiSa bijlage en een goedkeurende controleverklaring overgelegd. Wij hebben kennis genomen van de bevindingen van de accountant. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Voor de overige regelingen, geen Sisa, zoals schuldhelpverlening, maatschappelijke ondersteuning en advisering zijn geen onzekerheden te melden.

Waardering debiteuren sociale zaken

In de managementletter 2015 hebben wij gewezen op de post debiteuren sociale zaken. Behoudens de debiteuren inzake BBZ-leenbijstand zijn alle andere regelingen in beheer overgegaan naar WerkSaam Westfriesland. Conform gemaakte afspraken zijn door de gemeenten inschattingen gemaakt voor bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken ten behoeve van de jaarrekening 2015. Gebleken is dat de participerende gemeenten wegens gebrek aan actuele informatie hierop zelf (nog) geen goed zicht hebben.

De gemeente Koggenland heeft het bedrag voorziening dubieuze debiteuren om deze reden gelijk gehouden aan het bedrag 2014 (€ 545.000,-). Wij vinden dit uitgangspunt begrijpelijk, maar de post is verder - voor onze oordeelvorming - niet goed onderbouwd. Wij hebben om deze reden een bedrag van € 55.000,- als onzekerheid ingeschat.

Er zijn geen (resterende) fouten getrouwheid of rechtmatigheid. Voor onzekerheden getrouwheid nemen wij een bedrag van € 55.000 in aanmerking.

4.3.3 Wmo

De maatschappelijk opvang, de huishoudelijke hulp en de fysieke voorzieningen, wordt al sinds 2008 door de gemeente Koggenland uitgevoerd. Ook de nieuwe taken in de Wmo, de begeleiding, voert uw gemeente zelfstandig uit, inclusief de financiële verwerking. Wij hebben geconstateerd dat de werkprocessen intern qua opzet en ontwikkeling een sterk ad-hoc heeft gehad. Er zijn vanuit de vak-afdeling kwaliteitscontroles uitgevoerd inclusief rapportages per kwartaal. Uit deze beoordelingen en controles blijkt het 'ad-hoc' karakter. In formele zin wordt er tegen veel interne afspraken gezondigd. Omdat e.e.a. intern is onderkend heeft college besloten om de interne regels voor het transitiejaar 'buitenspel' te zetten, evenals de formele aspecten uit de contractuele afspraken met zorgverleners.

Evenwel blijven enkele aspecten in het proces van belang, bijvoorbeeld omdat deze de getrouwheid raken (het woonplaatsbeginsel). De in de jaarrekening verantwoorde lasten zijn gebaseerd op de feitelijk ontvangen facturen en een raming van nog te verwachte kosten (facturen en onderhanden werk) op basis van een extrapolatie.

Ten tijden van onze controle (en ook daarna) worden, op basis van de contracten, jaarverantwoordingen ontvangen van de zorgverleners. In een spreadsheet-overzicht wordt de ontvangst ervan bewaakt alsmede beoordeeld of jaarverantwoordingen aansluiten op de gemeentelijke administratie.

Over 2015 is een bedrag van € 824.000,- (afgerond) aan facturen door de zorgleveranciers Wmo in rekening gebracht. Het betreft hierbij een 17-tal zorgleveranciers. Van deze zorgleveranciers hebben 14 zorgleveranciers ultimo april 2016 een productieverantwoording 2015 ingediend voor een

totaal bedrag van € 543.000,- Van slechts de helft van deze zorgleveranciers hebben wij een goedkeurende controleverklaring mogen ontvangen bij de jaarverantwoording 2015 Wmo. Van de ingediende productieverantwoordingen kan € 478.000,- ondersteund worden met goedkeurende controleverklaringen. Van de ingediende facturen dient een bedrag van € 346.000,- als onzeker te worden aangemerkt wegens ontbreken van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarverantwoordingen.

Getrouwheid: geen resterende fouten en onzekerheden.

Rechtmatigheid: € 346.000,- nemen wij als onzekerheid mee.

4.3.4 Jeugdzorg

De Jeugdzorg was voor de gemeente Koggenland in 2015 een compleet nieuwe taak. Het proces van aanvraag en toekenningen (beschikken) wordt uitgevoerd door de gemeente. De financiële en administratieve afhandeling is overgelaten aan de gemeente Hoorn. Net als bij de Wmo geldt dat de werkprocessen inzake Jeugdzorg in ontwikkeling zijn en dat het proces dit eerste jaar een sterk ad-hoc karakter heeft gehad (zie ook vorige paragraaf).

De gemeente Hoorn heeft conform afspraken de ontvangen facturen inzake de Jeugdzorg beoordeeld en voert tevens de financiële administratie en doet betalingen aan de instellingen. Naar wij hebben begrepen dat de gemeente Hoorn (recent) heeft besloten om een nadere beoordeling op de zorgfacturen uit te voeren aangezien er sprake was van een zeer hoog percentage 'uitval'. De onzekerheid bij de gemeente Hoorn inzake de volledigheid en juistheid van de Jeugdzorgfacturen raakt ook de getrouwheid van de kosten Jeugdzorg voor de jaarrekening van de gemeente Koggenland.

Voor de volledigheid en de rechtmatigheid van de kosten Jeugdzorg over 2015 zijn wij, net als bij de Wmo, afhankelijk van de jaarverantwoordingen van de zorgverleners. De bewaking en voortgang wordt door de gemeente Hoorn uitgevoerd. De gemeente Koggenland is in grote mate afhankelijk van de gemeente Hoorn voor de financieel-administratieve afwikkeling. Over 2015 is afgerond € 2.900.000,- miljoen aan facturen door de zorgleveranciers via de gemeente Hoorn in rekening gebracht. Van de zorgaanbieders hebben in totaal 14 van de zorgleveranciers ultimo april 2016 een productieverantwoording over 2015 ingediend voor een bedrag van € 1.569.000,-. In totaal heeft de gemeente Koggenland van 8 zorgleveranciers een controleverklaring bij de jaarverantwoording ontvangen. Hiervan kunnen 6 zorgleveranciers een goedkeurende verklaring overleggen voor een totaal bedrag van afgerond € 300.000,-. De overige twee zorgleveranciers volstaan met een controleverklaring met een beperking in het oordeel (omvang bedrag € 947.699,-) en een afkeurende controleverklaring (€ 90.409,-).

Wij hebben bij onze oordeelsvorming bij de Jeugdzorg € 90.000,- als getrouwheidsfout aangemerkt. Het resterende bedrag van afgerond € 2.500.000,- hebben wij als onzekerheid meegenomen bij de beoordeling van de getrouwheid en de rechtmatigheid.

4.3.5 Persoonsgebonden budgetten

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) verwachtte per 1 april 2016 een accountantsverklaring op de pgb betalingen 2015 af te geven, en gaf aan dat deze vanwege de resterende onrechtmatige betalingen niet goedkeurend zou zijn. Inmiddels gemeld dat de verklaring eind mei 2016 beschikbaar zou komen. Bestandsvergelijking door gemeente Koggenland van de SVB-gegevens met het GWS

(pgb's) heeft plaatsgevonden (o.m. vanwege een verzoek van de SVB). Koggenland heeft de uitbetaalde voorschotten (€ 0,6 miljoen) als last in de jaarrekening 2015 verantwoord. Feitelijk is hierbij het kasstelsel toegepast.

Net als bij Wmo en de Jeugdzorg geldt de landelijke onzekerheid.

Er zijn geen materiele fouten/onzekerheden inzake de getrouwheid. Voor de rechtmatigheid nemen wij de uitbetaalde voorschotten aan de SVB zijnde € 0,6 miljoen als onzekerheid mee bij de oordeelsvorming.

4.4 Oordeelsvorming sociaal domein

Recapitulerend komen de onzekerheden inzake getrouwheid en rechtmatigheid uit boven de 3% goedkeuringstoleranties. Voor de Wmo-begeleiding en Jeugdzorg incl. pgb's leidt de onzekerheid tot een maximaal bedrag van afgerond € 2,55 miljoen resp. € 3,44 miljoen. Deze onzekerheden zijn hoger dan de € 1,7 miljoen (3%).

De conclusie luidt dat ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid een oordeel met een beperking zal worden afgegeven.

5. UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

5.1 Algemeen

Op 4 april 2016 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De kwaliteit van de ter controle aangeboden concept jaarrekening 2015, inclusief de SiSa-verantwoording was voldoende om onze controle te starten. De jaarrekeningcontrole is conform de planning tijdig afgerond. In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2015.

5.2 Begrotingsrechtmatigheid

Voor de rechtmatigheidscontrole gaan wij onder meer na of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door uw raad geautoriseerde programmabegroting. Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de Raad geautoriseerde programmabegroting. Uit het jaarverslag 2015 blijkt dat er op de drie programma's geen overschrijdingen hebben plaatsgevonden aan de lastenzijde.

Het college geeft in de programmaverantwoording (jaarverslag) bij elk programma, per beleidsveld, een nadere toelichting op de belangrijkste verschillen tussen begroting en werkelijkheid (bij afwijkingen meer dan € 25.000). Naast een financiële analyse van de overschrijding wordt ook de aard en reden van de overschrijdingen per programma toegelicht. Korthedshalve verwijzen wij naar het jaarverslag.

5.3 Administratievoering

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen. Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2015 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld. Wij hebben geconstateerd dat er geen achterstanden zijn in de financiële administratie. Balansposten, inclusief memoriaalboekingen, zijn in het algemeen onderbouwd met onderliggende specificaties.

5.4. De jaarrekening en de BBV

De jaarstukken (jaarrekening en het jaarverslag) dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV geeft voor de opzet en de inrichting begroting en de jaarstukken van gemeenten de wettelijke kaders aan.

De programmaverantwoording 2015 geeft voor elk (sub)programma (beleidsveld), de actiepunten c.q. prioriteiten en de ontwikkelingen weer en er wordt een toelichting gegeven op de afwijkingen op de begroting 2015. Aan de inzichtsvereisten die het BBV voor de programmarekening weergeeft wordt in het jaarverslag 2015 in redelijke mate voldaan. De in het jaarverslag opgenomen paragrafen voldoen aan de BBV-vereisten.

Los van de wijzigingen in het BBV van de afgelopen jaren, dient in de balans, onder de materiele vaste activa, te worden aangegeven welke gronden in erfpacht zijn uitgegeven. Uit navraag is gebleken dat er nog geen concreet beeld is van de in erfpacht uitgegeven gronden.

Wij hebben geadviseerd om de in erfpacht uitgegeven gronden "in kaart" te brengen door middel van een goede inventarisatie, zodat inzicht kan worden verkregen in de bezittingen en de rechten

en verplichtingen en hierbij ook voldaan kan worden aan de verslaggevingsvoorschriften van het BBV.

Ten aanzien van de verbonden partijen merken wij op dat in de jaarrekening 2015 het belang in een verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar, alsmede de omvang van het financiële resultaat (over 2015) dient te worden opgenomen. Nog niet voor alle verbonden partijen zijn de financiële gegevens 2015 resp. 2014 vermeld (c.q. niet beschikbaar). Mochten de (definitieve) gegevens van verbonden partijen over 2015 nog niet beschikbaar zijn, dan heeft de Commissie BBV aangegeven dat dan zoveel mogelijk de verwachte cijfers van de verbonden partijen ultimo 2015 worden opgenomen. Ten aanzien van dit aspect voldoet de jaarrekening 2015 grotendeels aan het BBV.

Conform de verslaggevingsvoorschriften zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening. Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

5.5 Programmarekening van baten en lasten

Het positieve resultaat over 2015 bedraagt na verwerking van de mutaties in de reserves € 2.604.213,- (2014: € 4.067.363,-) ten opzichte van een begroot resultaat na wijziging van € 0,-. Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren.

(in € 1.000)	begroting na wijziging	Realisatie	afwijking
Resultaat voor bestemming	3.252	8.412	5.160
Saldo mutatie reserves	<u>- 3.252</u>	<u>- 5.808</u>	<u>- 2.556</u>
Resultaat na bestemming	<u>0</u>	<u>2.604</u>	<u>2.604</u>

(+ = voordelig)

In de toelichting bij de jaarrekening wordt het resultaat nader gespecificeerd; een specificatie en verklaring op productniveau treft u in de programmaverantwoording aan. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de betreffende toelichtingen. In het besluit waarmee u de programmarekening vaststelt, wordt het resultaat bestemd. Deze bestemming zal na vaststelling van de rekening in de balans worden verwerkt.

5.6 Balans en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt ultimo 2015, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 45,9 miljoen. Hiervan heeft € 13,2 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie nader gespecificeerd.

(in € 1.000)	2015	2014	2013	toe/afname
algemene reserve	30.086	8.496	9.984	21.590
tarief-egaliseringsreserve	0	0	10.159	0
bestemmingsreserve	13.231	24.924	24.528	- 11.693
saldo rekening	<u>2.604</u>	<u>4.067</u>	<u>2.976</u>	<u>- 1.463</u>
Totaal eigen vermogen	<u>45.921</u>	<u>37.518</u>	<u>47.647</u>	<u>8.434</u>

Uitwerking notitie reserves en voorzieningen

In september 2014 heeft u met de notitie Reserves en voorzieningen 2014 nieuwe spelregels vastgesteld voor het beheer van deze vermogensposten. Periodieke evaluatie en actualisatie is verstandig om het vermogensbeleid actueel te houden. Zoals in de inleiding van de notitie reserves en voorzieningen is weergegeven, heeft de economische recessie in de afgelopen jaren zijn effect niet heeft gemist op de (meerjaren)begroting. Genoemd worden daarbij de tekorten en risico's als gevolg van teruglopende inkomsten uit grondverkoop, de invoering van taakdecentralisaties in het sociale domein en kortingen op de algemene uitkering. In de notitie is kritisch gekeken naar het bestaansrecht van bestemmingsreserve of voorziening. Bestemmingsreserves die onvoldoende onderbouwd of niet meer nodig waren, zijn opgeheven ter versterking van onder meer:

- de algemene reserve van de algemene dienst om onverwachte tegenvallers op te vangen;
- uitgaven in het sociaal domein te beheersen door de niet bestede saldi te storten in de reserve deelfonds sociaal domein;
- de reserve begrotingsregulatie om voldoende middelen te hebben om de komende jaren een sluitend meerjarenperspectief te kunnen bieden.

In de jaarrekening 2015 zijn de mutaties zoals in de notitie reserves en voorzieningen zijn voorgesteld, verwerkt. Korthedshalve verwijzen wij naar de uitgebreide toelichting in paragraaf 7.1.2 van de jaarrekening 2015.

5.7 Grondexploitaties en paragraaf grondbeleid

In de balans zijn bij post voorraden de kosten van de 'niet in exploitatie genomen bouwgronden' opgenomen (ad € 1,6 miljoen) en de onderhanden, de reeds 'in exploitatie genomen bouwprojecten' (ad € 1,7 miljoen) verantwoord. Naast de toelichting in de balans wordt er over de grondexploitaties verantwoording afgelegd in de paragraaf Grondbeleid in de programmaverantwoording.

5.7.1 Invloed BBV-regelgeving

In het verslagjaar heeft de commissie BBV, mede in verband met de invoering van de vennootschapsbelasting, de verslaggevingsregels voor grondexploitaties aanzienlijk aangepast. Samenvattend behelzen deze:

- de duur van een grondexploitatie wordt maximaal 10 jaar. Uw raad kan, indien nodig, gemotiveerd afwijken van deze termijn;
- rentetoe rekening aan de grondexploitaties is alleen toegestaan als deze werkelijke rentekosten van vreemd vermogen zijn;
- het verplicht opnemen van de uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties;
- de subcategorie 'niet in exploitatie genomen gronden' (Niegg) wordt afgeschaft. Zolang gronden niet kwalificeren als bouwgrond in exploitatie, vallen deze onder de post 'Materiele vaste activa' categorie strategische gronden (wijziging BBV art. 38). Dat betekent ook dat de waardering van deze gronden de verkrijgingsprijs of de duurzame lagere marktwaarde is;
- de huidige Niegg's worden per 1-1-2016 tegen de boekwaarde overgezet naar de materiele vaste activa, zonder afwaardering. De looptijd van deze overgangsregeling is 4 jaar, daarna dient de gemeente een toets uit te voeren op de marktwaarde van de gronden tegen de dan geldende bestemming (overgangsregeling);
- Aangekochte nieuwe gronden vanaf 2016 zullen worden gewaardeerd tegen de nieuwe waarderingsregels.

5.7.2 Ontwikkeling nog niet in exploitatie genomen gronden

Als gevolg van de economische recessie en noodzakelijke bezuinigingen, mede in relatie tot de ambities, staan de resultaten van de in exploitatie te nemen grondexploitaties onder druk. De voorname mogelijke financiële gevolgen in de grondexploitatie zijn uitstel van de projecten, stagnerende grondverkoop, dalende verkoopprijzen van de grond en stijgende rentekosten veroorzaakt door het later realiseren van inkomsten in de grondexploitatie.

Waardering Tuindersweijde

Concreet laat de crisis zich nog merken door de effecten van het faillissement (voorjaar 2013) van de exploitant in Polderweijde. Omdat het project Tuindersweijde planmatig is verbonden met Polderweijde (eerst Polderweijde af, pas daarna Tuindersweijde), heeft de ontwikkeling van dit project eveneens enkele jaren stil gelegen. Vanwege de verwachting dat Tuindersweijde niet geheel ontwikkeld zal worden, is een deel van dit project bij de jaarrekening 2014 afgewaardeerd naar agrarische waarde en gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Na het faillissement waren er nog te ontwikkelen gronden beschikbaar in het middengebied. Afgelopen najaar heeft de exploitant deze resterende gronden kunnen aankopen. Dit heeft geresulteerd in een nieuw exploitatieovereenkomst die onlangs door beide partijen is getekend. Op welke termijn er gestart gaat worden met de bouw is nog niet met zekerheid te zeggen. Wel hebben wij begrepen dat bij voldoende animo, het komend najaar gestart wordt met de bouw.

De huidige ontwikkelingen rondom het project Polderweijde geven geen directe aanleiding tot een nieuwe waardebepaling voor de gronden Tuindersweijde. Het is naar ons oordeel in deze situatie aanvaardbaar om de huidige waardering van de gronden (prijsniveau per m²) aan te houden. Dit wordt alleen anders als de intentie c.q. de bestemming van de gronden zou wijzigen. De huidige ontwikkelingen en besluitvorming van de raad leiden er toe dat voor de gronden Tuindersweijde in lijn met de Notitie grondexploitaties van het BBV er nog steeds een 'reëel en stellig voornemen' bestaat dat deze in de nabije toekomst zullen worden bebouwd.

5.7.3 Actualisatie en afgesloten grondexploitaties

In de rekening is niet alleen weergegeven wat het huidige saldo van baten en lasten is op de grondexploitaties (ultimo 2015 een negatief saldo van € 3,3 miljoen), maar is ook een prognose opgenomen van het verwachte eindresultaat van de nog lopende grondexploitaties. De huidige exploitaties hebben naar verwachting nog een looptijd tussen twee en zeven jaar (de laatste einddatum is 1-1-2023), waarbij een positief eindresultaat wordt geraamd van € 6,5 mln.

De grondexploitaties Ursem-Oost III, Zuidermeer en Warm Thuis zijn in 2015 afgesloten conform het raadsbesluit van 30 november 2015. Van de ultimo december 2015 afgesloten complexen zijn nagenoeg alle werkzaamheden uitgevoerd. Er zijn in totaal nog 6 kavels te koop met een geraamde opbrengst van € 800.000,-. De raad heeft bij het afsluiten van de complexen besloten om de resterende kavels onder te brengen in gronden algemeen en deze te verkopen als zijnde normaal vermogensbeheer. Wij attenderen u erop dat er een risico bestaat dat de belastingdienst niet zal accepteren dat de resterende kavels van de afgesloten complexen vanuit het normaal vermogensbeheer verkocht worden en dat de opbrengst van de kavels vanaf 1 januari 2016 moet worden aangemerkt als winst uit onderneming (voor de vennootschapsbelasting).

Bij het afsluiten van de complexen Ursem-Oost III en Zuidermeer is een resultaat gerealiseerd van € 1,2 miljoen resp. € 177.000,- gerealiseerd. Het complex Warm Thuis is afgesloten met een ver-

lies van € 245.000,-. De resultaten op de afgesloten complexen zijn ten gunste c.q. ten laste van de reserve grondbedrijf gebracht.

5.7.4 Reserve grondbedrijf

De gemeente Koggenland heeft onder de algemene reserves een reserve grondbedrijf, eind 2015 van bijna € 3,3 miljoen. Deze reserve is ingesteld als buffer voor uitgaven met een incidenteel karakter en om tekorten op de grondexploitaties op te vangen. Afgemeten aan het totaal van de boekwaarde van de nog niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgronden in exploitatie (samen € 3,3 mln.), is de reserve grondbedrijf toereikend om de financiële risico's van het grondbedrijf volledig af te dekken.

5.7.5 Samenvatting aandachtspunten grondexploitaties

Gezien de financiële risico's die kleven aan grondexploitaties hebben wij samenvattend de volgende aanbevelingen:

- Laat de jaarlijks geactualiseerde ramingen in de grondexploitaties ook ter vaststelling voorleggen aan de raad (een en ander conform de notitie grondbeleid van het BBV);
- Voor het boekjaar 2016 is de waardebepaling (taxaties) van gronden van belang vanwege de mogelijke 'fiscale' waardebepaling door de invoering van vennootschapsbelasting per 1 januari 2016. Taxaties geven dan een objectieve grondslag voor de waardebepaling;
- Verwerk de aanpassingen van het BBV met betrekking tot de grondexploitaties in de financiële administratie en jaarrekening 2016.

5.8 Voorzieningen

Blijkens de jaarrekening 2015 bedraagt de stand van de voorzieningen per einde 2015 € 15 miljoen (begin 2015 was dit € 18,5 miljoen). Uitgaven ten laste van voorzieningen worden, conform het BBV, rechtstreeks via de balans geboekt. De door de raad geaccordeerde dotaties aan deze voorzieningen lopen via de rekening van baten en lasten.

5.8.1 Onderhoudsvoorzieningen

De onderhoudsvoorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse bijdrage uit de exploitatie. Dit betekent dat alle onderhoudsplannen actueel moeten zijn en actueel gehouden moeten worden. In september 2014 heeft u met de notitie reserves en voorzieningen 2014 nieuwe spelregels vastgesteld voor het beheer van de vermogensposten. In deze notitie is vastgesteld dat de huidige onderhoudsplannen verouderd zijn en in april 2015 geactualiseerd zouden worden en aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. Wij hebben vastgesteld dat er op dit moment nog niet alle onderhoudsplannen zijn geactualiseerd. Om een juiste weergave van de vermogenspositie van de gemeente te geven is het nodig om de noodzakelijke omvang van de voorziening te kunnen bepalen. Het moge duidelijk zijn dat als een voorziening niet toereikend is, er een tekort op de exploitatie kan ontstaan in de nabije toekomst. Terwijl een te hoge voorziening onnodig beslag op de dekkingmiddelen. Daarom is het van belang dat de onderhoudsvoorzieningen onderbouwd moeten zijn door actuele onderhoudsplannen, aan de hand waarvan bepaald kan worden of de middelen die voor onderhoud in de exploitatiebegroting zijn opgenomen en gereserveerd zijn aan de maat zijn.

Wij hebben geadviseerd om op korte termijn de onderhoudsplannen te laten actualiseren, zodat getoetst kan worden of de getroffen onderhoudsvoorzieningen toereikend zijn om de verwachte onderhoudskosten te kunnen dekken.

5.8.2 Voorziening riool

Het uitgangspunt van de Notitie riolering van de Commissie BBV (2014) is dat gelden die met de rioolheffing zijn verzameld in een voorziening moeten worden beheerd omdat het middelen zijn van derden die specifiek zijn geïnd en verzameld voor rioolbeheer. Een andere besteding is dan niet toegestaan, en dat wordt met de presentatie onder de voorzieningen benadrukt. De middelen die in vroegere jaren op een andere wijze zijn verzameld kunnen in een reserve blijven, omdat hierover de raad het 'vrije' bestemmingsrecht heeft.

Overigens gaat de BBV nog verder in haar specifieke aanwijzingen rondom rioolgelden: de gelden in de voorziening (€ 10,9 mln.) moeten nader verdeeld worden in een drietal (deel)voorzieningen. Deze uitwerking en onderbouwing, natuurlijk in aansluiting op het actuele GRP, moet nog steeds een nadere invulling krijgen. Dit vergt overigens best gedetailleerde gegevens, die wellicht nader onderzoek of uitwerking van het GRP nodig maken.

6. SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

6.1 Algemeen

De verantwoording van ontvangen specifieke uitkeringen is als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. De bijlage is door ons conform de gegeven aanwijzingen van het Rijk gecontroleerd. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan de tolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening. Wij hebben geconstateerd dat er voor de gemeente Koggenland ten aanzien van 6 regelingen bij de jaarrekening 2015 een verantwoording met betrekking tot de voor een rijksbijdrage in aanmerking gebrachte bestedingen moet worden afgelegd.

6.2 Rapport van bevindingen

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringstoleranties overschrijden. Ook zijn wij van mening dat de in de SiSa bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand zijn gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport toegevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

7. OVERIGE BEVINDINGEN

7.1 Automatisering en betrouwbaarheid gegevensverwerking

De controle van een jaarrekening is niet primair gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen.

7.2 Samenwerking in DeSom

De gemeente Koggenland heeft ten aanzien van de automatisering aansluiting gezocht, formeel per 1 januari 2015, bij de gemeenschappelijke regeling DeSom. DeSom functioneert in opzet als een SSC (shared service center) en gaat het integrale ICT-beheer van de gemeente uitvoeren. In november 2015 is de dienstverleningsovereenkomst met DeSom getekend.

In de dienstverleningsovereenkomst zijn nadere afspraken vastgelegd over systeembeschikbaarheid, ICT service processen, incidentenbeheer, change- en securitymanagement (wijzigingsbeheer). Ook de back-up, restore en uitwijk is blijkens de overeenkomst door DeSom geborgd. Aangegeven is dat op basis van de SLA ook periodiek aan uw gemeente zal worden gerapporteerd over de geleverde prestaties, alsmede de financiële aspecten. Hiermee kan meer concreet invulling worden gegeven aan de specifieke ICT-wensen van uw gemeente. Een en ander zal in de komende periode in de praktijk vorm moeten worden gegeven. Bij de afsluiting van de controle heeft uw gemeente nog geen verantwoordingsstukken 2015 van DeSom ontvangen.

7.3 Assessment DigiD 2015

Met ingang van 2013 voert de gemeente Koggenland een zgn. ICT-beveiligingsassessment DigiD uit. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente Koggenland over 2015 is geslaagd voor de DigiD-audits. De gemeente scoort op alle onderdelen een voldoende.

7.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Met ingang van 2013 geldt voor topinkomens een meer dwingende regelgeving: de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Deze regelgeving verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130 procent van het ministersalaris en dwingt af dat de bezoldiging van topfunctionarissen wordt gepubliceerd.

Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening, daarvoor worden gedetailleerde gegevens gevraagd; wij moeten er in onze controleverklaring een apart oordeel over geven. Deze publicatieplicht geldt niet alleen voor de jaarrekening – er worden hiervoor gedetailleerde gegevens gevraagd –, er moet ook op digitale wijze informatie hierover aan de rijksoverheid worden verstrekt. Door de gemeente wordt, zowel qua bezoldiging als publicatie, voldaan aan de nieuwe regels, echter behoudens de vermelding van de namen van de topfunctionarissen. Het niet opnemen van de namen van de topfunctionarissen is in strijd met artikel 4.1 van de Wet Normering Topinkomens.

Wij als accountant van uw gemeente hebben een meldingsplicht voor de ontbrekende gegevens in het financieel verslaggevingsdocument en zijn wettelijk verplicht deze melding door te geven aan het ministerie van BZK.

7.5 Fraude

De accountant is wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudes te melden aan het bestuur. De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw management overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen. Van het college hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de interimcontrole en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen, memoriaalboekingen en schattingen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie. Wij hebben hierbij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

7.6 Stand van zaken vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting voor gemeenten (en andere decentrale overheden) ingevoerd. Deze belastingplicht dient ertoe een gelijk speelveld te creëren ten opzichte van private ondernemingen. Verschillende economische activiteiten waarmee de gemeente in concurrentie treedt of kan treden kunnen onder de belastingplicht vallen. De vennootschapsbelasting vormt een kostenpost en het is daarom van groot belang dat gemeenten hun organisatie optimaliseren om het nadelige effect zo beperkt mogelijk te houden.

Bij Koggenland kunnen mogelijk financiële consequenties kleven aan de activiteiten van het woningbedrijf en het grondbedrijf. Of beide activiteiten zullen worden aangemerkt als 'ondernemingsactiviteit' is op dit moment punt van discussie tussen gemeenten waarmee Koggenland samenwerkt. Naar wij hebben begrepen zal eind mei 2016 hierover meer bekend zijn. De gemeente Koggenland heeft intern al scenario-analyses uitgevoerd, indien sprake zou zijn van belastingplicht. In het meest ongunstige scenario heeft dit materiële, financiële consequenties voor de begroting.

8. CONCLUSIE

8.1 Geconstateerde fouten en onzekerheden

De controle heeft primair tot doel een oordeel te geven over getrouwheid en rechtmatigheid. Uit onze werkzaamheden zijn geen andere controleverschillen gebleken dan hierna genoemd. De door ons gesignaleerde opmerkingen zijn allemaal verwerkt en/of gecorrigeerd in de voorliggende jaarrekening.

De tijdens de controle gebleken onzekerheden en fouten beperken zich tot zeven aspecten. In de onderstaande tabel zijn de fouten en onzekerheden samengevat.

	Fouten getrouwheid (<1%)	Onzekerheid getrouwheid (<3%)	Fouten rechtmatigheid (<1%)	Onzekerheid rechtmatigheid (<3%)
Wmo				€ 346.000
Jeugdzorg	€ 90.000	€ 2.500.000		€ 2.500.000
Verstrekke subsidies			€ 200.000	
Pgb (Wmo/jeugd)				€ 600.000
Debiteuren sociale zaken		€ 55.000		
Totaal	€ 90.000	€ 2.555.000	€ 200.000	€ 3.446.000
Drempel	€ 570.000	€ 1.700.000	€ 570.000	€ 1.700.000
	goedkeurend	beperking	goedkeurend	beperking

De totale omvang van de onzekerheden in de getrouwheid (€ 2,55 miljoen) overstijgt de geldende tolerantiegrens van 3% zijnde € 1,7 miljoen. De totale onzekerheden inzake rechtmatigheid in verband met de levering van zorg (totaal € 3,44 miljoen) overstijgt de tolerantiegrens voor onzekerheden (zie paragraaf 2.4 voor de tolerantiegrenzen).

De conclusie luidt dat er voor getrouwheid en de rechtmatigheid een oordeel met een beperking wordt afgegeven.

Ten aanzien van de Wnt is geconstateerd dat, net als in het voorgaand jaar, de namen van de topfunctionarissen niet zijn gemeld in de jaarrekening. Wij begrijpen uw motivatie om dit niet te doen, maar wij zijn als accountant gehouden de Wnt 'strikt' toe te passen. In formele zin betekent een en ander dat wij dit aan het Ministerie van BZK moeten melden.

8.2 Samenvatting bevindingen in dit rapport

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente Koggenland betreffen:

- Laat VIC-controles en rapportages gedurende het jaar plaatsvinden en rond ze binnen de geplande tijd af. Specifieke aandacht aan de uitwerking interne beheersing van de nieuwe processen sociaal domein.
- Evalueer bij het sociaal domein de specifieke voorwaarden rondom factureren en verantwoorden en de mogelijkheid om aan te sluiten bij landelijke rapportage/verantwoordings-formats en het vervoegen van het indienen van de jaarverantwoording 2016 vanuit zorgleveranciers resp. de centrumgemeente Hoorn.

- c. Aandacht voor contractenbeheer in algemene zin en specifiek voor het sociaal domein.
- d. Naleving van de voorschriften van de algemene subsidieverordening, dan wel de raad laten besluiten om de verordening hierop aan te laten passen.
- e. Verder laten uitzoeken c.q. afstemmen met WerkSaam Westfriesland inzake de stand van zaken openstaande debiteuren soza.
- f. Nadere uitwerking en onderbouwing voorziening riolering, in aansluiting op het actuele GRP, moet nog een nadere invulling krijgen.
- g. Implementeer wijzigingen BBV notitie grondexploitaties in de begroting en jaarrekening 2016.
- h. Verdere uitwerking mogelijke ondernemingsactiviteiten inzake de vennootschapsbelasting.

8.3 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2015 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

Oordeel	Strekking
De getrouwheid	Beperking
De rechtmatigheid	Beperking

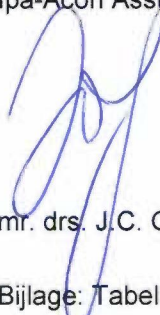
Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening 2015 ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Naast de jaarrekening wordt er een jaarverslag, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting en financiële begroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden.

Wij hebben niet gecontroleerd op de in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen. Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage

Bijlage: Tabel van bevindingen SiSa bijlage

Ministerie van Economische Zaken en
Consumentenzake

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2015

Berichtgeverinformatie

Vul hieronder de informatie in waarop de tabel/het rapport van bevindingen betrekking heeft.

Type overheidslaag: gemeente
Naam berichtgever: Koggenland
Berichtgevercode: 1598
Rapportage-periode: 2015
Bestandsnaam: sisa_2015_061598_Tabel_fouten_en_onz wordt automatisch ingevuld

selecteer uit lijst
 bijvoorbeeld: Aa en Hunze
 bijvoorbeeld: 1680

* In februari 2016 wordt op www.cbs.nl/sisa een bestand geplaatst waarin u deze code kunt

Vindplaats: Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina:

Fouten en onzekerheden 2015

Nr	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C9	Excellente gebieden innovatieve energiebesparing in de nieuwbouw		€ 0	nvt
D11	Wet participatiebudget 2014		€ 0	nvt
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden		€ 0	nvt
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2014		€ 0	nvt
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2015		€ 0	nvt
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2015		€ 0	nvt